

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 26 juni 2023
(OR. en)

11057/23

COAFR 220
CFSP/PESC 924
CSDP/PSDC 514
DEVGEN 129
COHAFA 73
COHOM 148

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Delegationerna
Ärende:	Rådets slutsatser om Somalia

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om Etiopien, som godkändes av rådet vid dess 3961:a möte den 26 juni 2023.

Somalia**Rådets slutsatser**

1. Europeiska unionen (EU) och dess medlemsstater välkomnar de betydande framsteg som gjorts i Somalia sedan president Xasan Sheekh Maxamuud tillträdde sitt ämbete i maj 2022. EU lovordar Somalias federala regering för dess ansträngningar att bygga upp ett stabilt och fredligt Somalia för att säkerställa resultat i fråga om säkerhetsövergången i linje med FN:s säkerhetsråds mandat enligt dess resolutioner 2628 och 2670, liksom den federala regeringens ambitiösa reformagenda, inbegripet åtagandet om omfattande försoning och makroekonomiska reformer. EU lovordar även den federala regeringens engagemang för FN-stadgan och den regelbaserade världsordningen.
2. EU sätter stort värde på det långvariga partnerskapet med Somalia och den förstärkta politiska dialogen med den federala regeringen, vilket har lett fram till godkännandet av EU:s och Somalias gemensamma operativa färdplan – ett förnyat målinriktat engagemang (*färdplanen*). Färdplanen syftar till att fördjupa effektiviteten och ändamålsenligheten i det strategiska samarbetet mellan EU och Somalia, med fokus på fastställda milstolpar som rör de prioriterade områden som härrör från den federala regeringens reformagenda för inkluderande politik och demokratisering, mänskliga rättigheter, säkerhet och stabilisering samt socioekonomisk tillväxt. Partnerskapet och samarbetet mellan Somalia och EU bygger på gemensamma värderingar och principer, ömsesidig ansvarighet och nytta, öppenhet, ansvar samt på ett starkt somaliskt egenansvar och genomförande, vilket kommer att vara avgörande inte bara för att stärka framsteg med reformer och utan även vara vägledande för EU:s stöd. EU ser fram emot ett gemensamt genomförande av denna färdplan.

3. EU är Somalias viktigaste långsiktiga partner med betydande bidrag som sedan 2009 uppgått till över 4,3 miljarder euro¹, varav 2,5 miljarder euro mobiliserats genom den fredsbevarande resursen för Afrika och den europeiska fredsfaciliteten till Afrikanska unionen (AU) och, på senare tid, till den somaliska nationella armén. Detta stöd har byggt på och kommer att fortsätta att bygga på EU:s integrerade strategi för att stödja fred, stabilitet och utveckling samt tillgodose humanitära behov. EU uppmanar Somalia att fortsätta att göra framsteg i genomförandet av färdplanens prioriterade områden och åtar sig att stödja dessa insatser ytterligare.
4. EU välkomnar Somalias engagemang för politiska reformer som rör statsbyggande, försoning och demokratiska val på alla nivåer. EU lovordar de framsteg som gjorts av den federala regeringen tillsammans med de federala medlemsstaterna i det nationella rådgivande rådet. Samtidigt som EU erkänner de framsteg som gjorts hittills betonar EU vikten av att slutföra författningen genom nödvändig kodifiering av de avtal som ingåtts i det nationella rådgivande rådet, inbegripet avtalen om demokratisering och principen om jämlik representation, inrättandet av författningsdomstolen och bildandet av den oberoende nationella människorättskommissionen. Samtidigt som EU lovordar president Xasan Sheekh Maxamuuds aktiva engagemang för att nå ut till presidenterna i de federala medlemsstaterna uppmuntrar EU till fortsatt dialog mellan den federala regeringen och de federala medlemsstaterna och till ett konstruktivt bidrag till statsbyggnadsprocessen från de federala medlemsstaterna. EU betonar också vikten av inkluderande och öppna förfaranden för fredsbyggande och utveckling på lokal, regional och nationell nivå. EU välkomnar den federala regeringens åtagande att säkerställa ett fullständigt, jämlikt och meningsfullt deltagande av kvinnor, ungdomar, minoritetsklaner och personer som tillhör andra marginaliserade grupper.

¹ I denna siffra ingår inte medlemsstaternas bilaterala åtaganden.

5. Allteftersom framstegen på det politiska, säkerhetsmässiga och socioekonomiska området fortsätter framhåller EU vikten av att Somalia ytterligare främjar god samhällsstyrning, rättsstatsprincipen, kampen mot korruption och strafflöshet, jämställdhet samt stöd till och skydd av mänskliga rättigheter, inbegripet politiska friheter, såsom yttrandefriheten. Alla dessa komponenter är viktiga hörnstenar för en inkluderande utveckling och hållbar fred. I detta avseende välkomnar EU den federala regeringens åtaganden att fullgöra sina skyldigheter och uppmuntrar till framsteg i fråga om relevant lagstiftning, såsom lagförslagen om kvinnlig könsstympning och sexualbrott, i linje med internationell människorättslagstiftning. EU är berett att stödja ytterligare framsteg i dessa frågor.
6. EU upprepar sitt engagemang för och stöd till den federala regeringen och Somalias folk i kampen mot al-Shabaab. EU hyllar de enorma uppoffringar som somaliska män och kvinnor har gjort, liksom Amisoms/Atmis och de truppbidragande ländernas tjänster och uppoffringar i kampanjen mot al-Shabaab under flera på varandra följande AU-ledda uppdrag. EU erkänner och uppmuntrar dynamiken i den tredelade (militära, finansiella och ideologiska) offensiven. EU uppmanar AU/Atmis och Somalia att stärka sitt samarbete till stöd för Somalias säkerhetsövergång, bland annat för de pågående insatserna mot al-Shabaab i somalisk regi. I detta avseende välkomnar EU den roll frontlinjestaterna spelar liksom stödet från de truppbidragande länderna. Vid genomförandet av militära insatser erinrar EU om att alla aktörer måste respektera internationell humanitär rätt och de grundläggande principerna om försiktighet och åtskillnad för att säkerställa skyddet av civilbefolkningen och underlätta ett säkert och obehindrat tillträde till behövande, var de än befinner sig.

7. EU framhåller vikten av att stabilisera de befriade territorierna och välkomnar den federala regeringens utarbetande av en nationell stabiliseringsstrategi inom ramen för ett tillvägagångssätt som inbegriper hela statsförvaltningen. För att stödja hållbar fred och stabilitet i nyligen befriade områden är det viktigt att ta itu med de bakomliggande orsakerna till instabilitet, integrera fredsbyggande och försoningsverksamhet samt tillhandahålla skydd, rättvisa och grundläggande tjänster, såsom hälso- och sjukvård och utbildning, till det somaliska folket. EU betonar också vikten av att beakta kopplingarna mellan klimat och säkerhet i stabiliseringsinsatserna. EU är redo att stödja den federala regeringens och de federala medlemsstaternas insatser.
8. EU välkomnar de åtgärder som vidtagits vad gäller den nationella säkerhetsstrukturen för att bidra till en mer ansvarig, ansvarsfull, integrerad och effektiv säkerhetssektor. EU uppmanar till att den genomförs under Somalias ledning och översyn med målet att bygga upp kompetenta, ändamålsenliga och effektiva somaliska säkerhetsstyrkor med gedigen ledning, civil tillsyn, ansvarsskyldighet och styrningsstrukturer på plats. EU erinrar om det gemensamt överenskomna målet att Somalia ska ta över ansvaret för sin egen säkerhet med stöd av en stabil rättslig och konstitutionell ram. EU erkänner den federala regeringens åtagande att skapa ytterligare styrkor och öka deras kapacitet, och uppmuntrar till ytterligare ansträngningar för att säkerställa en smidig säkerhetsövergång.
9. EU har åtagit sig att följa säkerhetsövergången i Somalia och framhåller sitt beslut att gradvis öka stödet till den somaliska nationella armén under 2023–2024. Det kommer också att ytterligare kalibrera EU:s säkerhetsrelaterade instrument, inbegripet GSFP-uppdrag (Eucap och EUTM) och Atalantainsatsen, för att stödja Somalias säkerhetsstruktur och det övergripande genomförandet av färdplanen, inbegripet mobiliseringen av ytterligare medel till stöd för insatser som motverkar finansiering av terrorism och behov av styrkebidrag. I samband med detta kommer EU att bedöma såväl behoven på plats som de behov som den federala regeringen påtalat.

10. Utöver de nuvarande insatserna framhåller EU dessutom att det är angeläget att Somalia behåller fokus på genomförandet av sin säkerhetsstruktur och tar fullt ansvar för övergången, bland annat genom att säkerställa en övergripande samordning mellan viktiga säkerhetspartner. EU erinrar om att alla partner måste säkerställa en ansvarsfull övergång från Atmis till de somaliska säkerhetsstyrkorna, i linje med exitstrategin för Atmis och de tidsfrister som fastställs i FN:s säkerhetsråds resolution 2628 (2022)². EU erinrar också om de riktmärken som fastställts gemensamt av kvartetten (Somalias federala regering, FN, AU och EU) och uppmuntrar kvartettens regelbundna möten.
11. EU betonar vikten av regionalt sjöfartsskydd på Afrikas horn, särskilt längs Somalias kust, med tanke på dess strategiska läge och handelsrutterna till havs. EU erinrar om sitt åtagande att fördjupa sitt säkerhetssamarbete med Somalia på det maritima området, bland annat genom Eucap och Atalantainsatsen, samtidigt som man fortsätter ansträngningarna tillsammans med den federala regeringen för att förbättra förutsättningarna för att EU:s insats ska kunna utföra sitt fullständiga uppdrag.
12. EU noterar de åtgärder som Somalia har vidtagit för att slutföra processen för kraftigt skuldyngda fattiga länder (HIPC). Slutförande av processen för HIPC kommer att utgöra en viktig milstolpe på samma sätt som en förbättring av mobiliseringen av inhemska resurser kommer att vara avgörande för att stödja mer omfattande statsbyggande insatser, även i nyligen befriade områden. EU välkomnar den somaliska regeringens insatser för att förbättra förvaltningen av de offentliga finanserna, främja meritokrati och säkerställa ansvarsskyldighet. EU uppmuntrar och stöder Somalia när det gäller att ytterligare främja politiska reformer som syftar till att stärka systemen för förvaltning av de offentliga finanserna, korruptionsbekämpning och generering av intäkter som ska finansiera tillhandahållandet av grundläggande tjänster, inbegripet säkerhet och stabilisering. EU uppmuntrar Somalia att påskynda sin anslutning till Världshandelsorganisationen.

² Inklusive en fullständig utfasning av Atmis, senast i slutet av december 2024.

13. EU välkomnar den somaliska regeringens önskan att fördjupa affärsförbindelserna mellan Somalia och EU genom att främja handel och investeringar, bland annat genom det operativa genomförandet av plattformen för investeringar, handel och affärsverksamhet mellan EU och Somalia. EU noterar också med tillfredsställelse den federala regeringens vilja att diversifiera ekonomin och värdesätter strategin för den blå ekonomin i Somalia och är samtidigt redo att engagera sig i fiske och kustsamhällen.
14. EU är extremt oroat över den humanitära kris³ som fortsätter att fördjupas i landet till följd av den långvariga torkan, den utdragna konflikten och den därmed sammanhängande tvångsförflyttningen. EU bekräftar sitt åtagande att fortsätta att tillhandahålla behovsgrundat humanitärt bistånd och i linje med strategin för kopplingen mellan humanitärt bistånd, utveckling och fred, och förespråkar samtidigt principbaserade humanitära insatser och tillträde för humanitärt bistånd. EU erkänner de pågående insatserna⁴ och uppmanar vidare det internationella samfundet att öka det humanitära stödet för att förhindra att ytterligare liv går till spillo. Samtidigt uppmanar EU den federala regeringen och de federala medlemsstaterna att säkerställa tillträde för humanitärt bistånd och underlätta neutralt och opartiskt tillhandahållande av bistånd, i linje med relevanta internationella rättsliga ramar. I ljuset av de allvarliga och återkommande klimatrelaterade katastroferna understryker EU sitt stöd för genomförandet av Somalias nationella anpassningsplan för klimatförändringar samt för en hållbar förvaltning av vattenresurserna.

³ I juni 2023 har den hotande hungersnöden avvärjts, men behoven är fortsatt stora och över 8,25 miljoner somalier behöver humanitärt bistånd, däribland omkring 1,8 miljoner akut undernärda barn.

⁴ Bland annat den givarkonferens på hög nivå till stöd för de humanitära insatserna på Afrikas horn som anordnades i New York i maj 2023 och som gjorde det möjligt att mobilisera 2,4 miljarder dollar för Somalia, Etiopien och Kenya.

15. Inom ramen för EU:s strategi för Afrikas horn som antogs i maj 2021 inriktas EU:s stärkta och målinriktade partnerskap med Somalia nu på att gemensamt genomföra färdplanen och upprätthålla den positiva dynamiken. Genom den integrerade strategin kommer EU att fortsätta att mobilisera hela sin verktygslåda till stöd för Somalia. I samband med halvtidsöversynen av instrumentet för grannskapet, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete – Europa i världen är EU redo att anslå ytterligare resurser till det fleråriga vägledande programmet (2021–2027). Dessutom kommer EU att fortsätta att mobilisera Global Gateway, humanitärt bistånd samt den europeiska fredsfaciliteten och GSFP-uppdrag och GSFP-insatser. Regelbundna politiska dialoger, inbegripet dialoger på hög nivå och sektorsdialoger med Somalia, kommer att vara avgörande för ytterligare diskussioner om prioriteringar, samarbete och genomförande, i en anda av partnerskap.
16. De utmaningar som Afrikas horn och Somalia för närvarande står inför kan endast övervinnas genom gemensamma och nära samordnade insatser. Somalias övergripande stabilitet, suveränitet och territoriella integritet samt den fredliga utvecklingen är avgörande för landet, för regionen och för EU. EU efterlyser förstärkt internationellt samarbete, partnerskap och samordning inom ramen för Somalias initiativ och ledarskap för att stödja utvecklingen av ett säkert och stabilt Somalia. Regionalt samarbete och stöd från Somalias grannländer är avgörande för stabilitete i regionen. EU uppmanar Somalia att fortsätta att främja sitt aktiva engagemang på både regional och internationell nivå, bland annat med AU, den mellanstatliga utvecklingsmyndigheten, Östafrikanska gemenskapen och initiativet för Afrikas horn. I linje med sin strategi för Afrikas horn står EU fast vid sitt åtagande att stödja regional integration. EU kommer, bland annat genom medverkan av EU:s särskilda representant för Afrikas horn, att fortsätta att ha nära kontakt med länder i regionen och med likasinnade regionala och internationella partner för att säkerställa en gemensam strategi till stöd för varaktig fred och stabilitet i Somalia.